

Ballet

TWEEDE GRAAD

DUBBELE FINALITEIT

Domeinverantwoordelijke: eline.derriks@ovsg.be

Coördinator secundair onderwijs: Ellenvandenblock@ovsg.be

OVSG vzw • Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten • Bischoffsheimlaan 1-8, 1000 Brussel

Ballet

1. Plaats in de matrix

2. Logische vervolgopleidingen

3. Curriculum

3.1. Overzicht curriculumcomponenten

3.2. Eindtermen basisvorming

3.3. Cesaurodoelen

- Overzicht wetenschapsdomeinen
- Kunst en cultuur – artistieke expressie: individuele gedrevenheid tonen
- Kunst en cultuur – artistieke expressie: creëren en (drang tot) innoveren
- Kunst en cultuur – artistieke expressie: vakdeskundigheid inzetten
- Kunst en cultuur – artistieke expressie: onderzoeken
- Kunst en cultuur – artistieke expressie: relaties bouwen en samenwerken
- Kunst en cultuur – artistieke expressie: presenteren
- Kunst en cultuur – toegepaste kunstbeschouwing

3.4. Set van ingedaalde doelen uit de beroepskwalificatie

- Uitvoerend danser

4. Bronnen en verwijzingen

1. Plaats in de matrix

De matrix is het nieuwe model waarin het volledige studieaanbod van het secundair onderwijs wordt geordend. Deze matrix omvat 8 studiedomeinen en 3 finaliteiten. De finaliteiten geven aan waarop de leerling wordt voorbereid: doorstromen naar het hoger onderwijs (doorstroomfinaliteit), naar de arbeidsmarkt (arbeidsmarktfinaliteit) of naar beide (dubbele finaliteit).

Via deze interactieve link: <https://www.kwalificatiesencurriculum.be/opleidingen> kan je de opleidingen bekijken per studiedomein, per finaliteit en per graad. Je kan onder andere ook onderzoeken met welke nieuwe opleiding een 'oude' studierichting concordeert.

Domein: Kunst en creatie			
Doorstroomfinaliteit		Dubbele finaliteit	Arbeidsmarktfinaliteit
Domeinoverschrijdend ASO	Domeingebonden TSO/KSO	TSO/KSO	(D) BSO
2de graad		2de graad	2de graad
	Architecturale en beeldende vorming (*) Beeldende en audiovisuele vorming (*) Dans (*) Muziek (*) Woordkunst-drama (*)	Architecturale en beeldende kunsten (*) Ballet (*) Creatie en mode (*) Fotografie (*) Grafische technieken (*)	Artistiek-creatieve bewerkingen (*) Decor en etalage (*)
3de graad		3de graad	3de graad
	Architecturale vorming (*) Audiovisuele vorming (*) Beeldende vorming (*) Dans (*) Muziek (*) Woordkunst-drama (*)	Architectuur en interieur (*) Ballet (*) Beeldende kunsten (*) Crossmedia (*) Fotografie (*) Grafimedia Mode (*)	Decor, etalage en publiciteit (*) Diamantbewerking (*) Goud en juwelen (*) Muziekinstrumentenbouw (*) Uurwerkmaken (*)

2. Logische vervolgopleidingen

Het secundair onderwijs bereidt jongeren ook voor op het functioneren op de arbeidsmarkt en/of het doorstromen naar het hoger onderwijs en vervolgopleidingen.

Bij het ontwikkelen van de specifieke eindtermen is er rekening gehouden met logische vervolgopleidingen in het hoger onderwijs. Deze afstemming wil ertoe bijdragen om het studiesucces van leerlingen te verhogen.

De website www.onderwijskiezer.be helpt de zoektocht naar een toekomstige studierichting te vergemakkelijken.

3 ^E GRAAD	HOGER ONDERWIJS	
	PROFESSIONELE BACHELOR	ACADEMISCHE BACHELOR
Ballet (*)	Muziek en Podiumkunsten (Dans, Musical) Gecombineerde studiegebieden (Sport en bewegen), Onderwijs	

3. Curriculum

3.1. Overzicht curriculumcomponenten

<p>Eindtermen basisvorming:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eindtermen basisvorming dubbele finaliteit
<p>Cesuurdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Artistieke expressie: <ul style="list-style-type: none"> o individuele gedrevenheid tonen o creëren en (drang tot) innoveren o onderzoeken o relaties bouwen en samenwerken o presenteren - Toegepaste kunstbeschouwing
<p>Beroepskwalificaties: set van ingedaalde doelen uit de beroepskwalificaties:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoerend danser - BK-0492-1

3.2. Eindtermen basisvorming

Naast het specifiek gedeelte en complementair gedeelte bevat elke opleiding van het secundair onderwijs een deel basisvorming. Voor alle finaliteiten zijn de eindtermen van de basisvorming in 16 sleutelcompetenties ondergebracht. Voor elke finaliteit is er een set van eindtermen.

De eindtermen voor de basisvorming van de doorstroomfinaliteit, de eindtermen voor de basisvorming van de dubbele finaliteit en de eindtermen voor de basisvorming van de arbeidsmarktfinaliteit vind je op:

www.onderwijsdoelen.be.

3.3. Cesuurdoelen

Voor de 2de graad van het secundair onderwijs gelden cesuurdoelen. Deze doelen zijn afgeleid van de specifieke eindtermen (SPET) voor de 3de graad. Een selectie van specifieke eindtermen werd geselecteerd om cesuurdoelen van af te leiden. Deze cesuurdoelen moeten de leerlingen **op het einde van de 2de graad behalen**.

▪ Overzicht wetenschapsdomeinen

Het specifieke gedeelte van de opleidingen van het secundair onderwijs zijn opgebouwd uit doelstellingen die uit **verschillende wetenschapsdomeinen** komen. Alle mogelijke wetenschapsdomeinen van het secundair onderwijs staan in de tabel hieronder in de eerste kolom.

Elk wetenschapsdomein omvat verschillende **onderdelen**. Deze onderdelen worden soms bouwblockjes genoemd. Ze vormen als het ware de onderdelen van de opleiding. Zo bestaat het wetenschapsdomein 'kunst en cultuur' bijvoorbeeld uit de onderdelen 'toegepaste kunstbeschouwing', 'kunstbeschouwing' en 'artistieke expressie'. Het onderdeel 'artistieke expressie' is vervolgens opgesplitst in aspecten van artistieke expressie zoals presenteren, onderzoeken, ...

Per opleiding is vervolgens **een selectie gemaakt van onderdelen** die voor de opleiding in kwestie van toepassing is. Dat wil ook zeggen dat overheen verschillende opleidingen het mogelijk is dat dezelfde onderdelen worden gebruikt. Zo zie je het onderdeel 'Kunstbeschouwing' van het wetenschapsdomein Kunst en Cultuur zowel in de opleiding Grafische technieken (domein STEM en Kunst en Creatie) als in Ballet, Fotografie, Creatie en mode, Architecturale en beeldende kunsten terugkomen.

In de tabel hieronder staan de onderdelen van de wetenschapsdomeinen voor de verschillende richtingen van de 3de graad. De onderdelen die in het **zwart** staan geschreven, zijn de **onderdelen die in de 2de graad al (deels) aan bod komen**. De onderdelen die in het **grijs** staan geschreven, zijn de onderdelen die pas in **de 3de graad** aan bod komen. Deze manier van voorstellen geeft inzicht in het geheel van onderdelen -en de bijhorende doelstellingen- van de volledige opleiding.

	Ballet
Wetenschapsdomein	
Algemene doorstroomcompetenties	Generieke doorstroomcompetenties
Kunst en cultuur	Artistieke expressie: <ul style="list-style-type: none"> • individuele gedrevenheid tonen • creëren en (drang tot) innoveren • onderzoeken • relaties bouwen en samenwerken • presenteren Toegepaste kunstbeschouwing

▪ **Kunst en cultuur – artistieke expressie: individuele gedrevenheid tonen**

Uitgangspunt van dit onderdeel:

In de basisvorming zijn een aantal competenties in verband met verbeelding vormgeven in een artistiek product verworven. In de specifieke eindtermen artistieke expressie worden die competenties verdiept en verbreed. De competenties is: de leerling vertrouwt op eigen expressiemogelijkheden en wil zijn creatieve resultaten tonen.

*4.1.1	Doelzin
	De leerlingen vertrouwen op hun expressiemogelijkheden.° (attitudinaal)

▪ **Kunst en cultuur – artistieke expressie: creëren en (drang tot) innoveren**

Uitgangspunt van dit onderdeel:

In de basisvorming zijn een aantal competenties in verband met verbeelding vormgeven in een artistiek product verworven. In de specifieke eindtermen artistieke expressie worden die competenties verdiept en verbreed. De competenties is: de leerling komt actief en uit zichzelf met artistieke vormgevingen, benaderingen en inzichten.

*4.2.1	Doelzin
	De leerlingen komen actief tot artistieke creaties, benaderingen en inzichten.
	Met inbegrip van kennis
	*Feitenkennis
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel
	*Conceptuele kennis
	Met betrekking tot de gekozen artistieke expressievorm: beeld of audiovisuele media: - Vorm-, stijl- en uitdrukingskenmerken van kunststromingen en kunstenaars - Artistiek parcours In het geval van: - Beeld > Bouwstenen in al hun zintuiglijke aspecten: compositie (zoals lijn, vorm), textuur, ruimte, kleur en licht > Technieken ° Tweedimensioneel: tekenen, fotograferen, printen ° Driedimensioneel zoals installatie bouwen, printen, boetseren, maquettes maken, met textiel werken, digitale technieken hanteren > Materialen: digitale tools en analoge middelen zoals klei, verf, licht, steen, papier, textiel, metaal, hout, recuperatiematerialen - Audiovisuele media > Bouwstenen: kader, camerabeweging, montage, licht en geluid > Technieken: scenario, opname, montage, sonorisatie > Materialen: digitale en analoge tools
	*Procedurele kennis
	- Toepassen van werkwijzen om ideeën en inspiratie te verzamelen: artistieke creaties bestuderen, verzamelen van indrukken of objecten, documenteren zoals fotograferen, schetsen, luisteren of kijken naar opnames, maken van opnames, naar concerten gaan, naar voorstellingen gaan, lezen - Exploreren en experimenteren met de eigen artistieke expressievorm - Verkennen van artistieke bouwstenen, technieken en materialen in functie van de te creëren betekenis of van het te bereiken effect
	Met inbegrip van dimensies eindterm
	*Cognitieve dimensie
	Creëren

4.2.2*	Doelzin
	De leerlingen exploreren expressiemogelijkheden van artistieke bouwstenen, technieken en materialen.
	Met inbegrip van kennis
	*Feitenkennis
	*Conceptuele kennis

<ul style="list-style-type: none"> - Vormgeving: artistieke bouwstenen, technieken en materialen vermeld in de conceptuele kennis van cesuurdoel 4.2.1* - Samenhang en relaties tussen bouwstenen, technieken en materialen - Inhoud: onderwerp en bedoeling - Artistiek creatieproces 	
*Procedurele kennis	
<ul style="list-style-type: none"> - Exploreren van de expressiemogelijkheden van artistieke bouwstenen, technieken en materialen zoals met verschillende materialen dezelfde effecten bekomen, met dezelfde technieken verschillende effecten bekomen, verschillende composities maken - Toepassen van werkwijzen om ideeën en inspiratie te verzamelen zoals artistieke werken bestuderen, indrukken verzamelen, objecten verzamelen, noteren, documenteren 	
*Metacognitieve kennis	
Met inbegrip van context	
Met inbegrip van dimensies eindterm	
*Cognitieve dimensie	Analyseren

▪ [Kunst en cultuur – artistieke expressie: vakdeskundigheid inzetten](#)

Uitgangspunt van dit onderdeel:

In de basisvorming zijn een aantal competenties in verband met verbeelding vormgeven in een artistiek product verworven. In de specifieke eindtermen artistieke expressie worden die competenties verdiept en verbreed. De competenties is: de leerling zet verworven kunstvormspecifieke kwaliteiten in bij het gebruik van een artistieke uitdrukkingsvorm.

*4.3.1	Doelzin
	De leerlingen zetten kunstvormspecifieke bouwstenen, technieken en materialen in in functie van een artistieke creatie.
	Met inbegrip van kennis
	*Feitenkennis
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel
	*Conceptuele kennis
	- Kunstvormspecifieke bouwstenen, technieken en materialen vermeld in de conceptuele kennis van het cesuurdoel *4.2.1
	*Procedurele kennis
	- Toepassen van artistieke bouwstenen, technieken en materialen op een geïntegreerde wijze vermeld in de procedurele kennis van het cesuurdoel *4.2.1 in functie van de artistieke creatie
	Met inbegrip van dimensies eindterm
	*Cognitieve dimensie
	Creëren

▪ [Kunst en cultuur – artistieke expressie: onderzoeken](#)

Uitgangspunt van dit onderdeel:

In de basisvorming zijn een aantal competenties in verband met verbeelding vormgeven in een artistiek product verworven. In de specifieke eindtermen artistieke expressie worden die competenties verdiept en verbreed. De competenties is: de leerling analyseert, reflecteert en communiceert over proces en product.

*4.4.1	Doelzin
	De leerlingen beargumenteren keuzes in hun artistiek proces en in hun creatie in dialoog met anderen.
	Met inbegrip van kennis
	*Feitenkennis
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel
	*Conceptuele kennis

- Kunstvormspecifieke bouwstenen, technieken en materialen vermeld in de conceptuele kennis van het cesuurdoel *4.2.1	
*Procedurele kennis	
- Toepassen van methodes om hun artistiek proces en hun creatie te analyseren zoals vanuit meerdere perspectieven benaderen, afstand nemen, vergelijken	
- Toepassen van methodes om in dialoog te gaan over hun artistiek proces en hun creatie zoals verwoorden, verbeelden, bewegen en verklanken	
Met inbegrip van dimensies eindterm	
*Cognitieve dimensie	Evalueren

4.4.2*	Doelzin
	De leerlingen reflecteren aan de hand van criteria over hun artistiek product en proces en dat van hun medeleerlingen.
	Met inbegrip van kennis
	*Feitenkennis
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel.
	*Conceptuele kennis
	- Inhoud: onderwerp en bedoeling
	- Artistiek creatieproces
	- Vorm-, stijl- en uitdrukingskenmerken van kunstenaars
	- Criteria
	> Koppeling van intentie aan vormgeving
	> Elementaire artistieke vaktaal: samenhang, herhaling, contrast, verwachting en verrassing
	- Kunstvormspecifieke bouwstenen, technieken en materialen vermeld in de conceptuele kennis van cesuurdoel 4.2.1
	*Procedurele kennis
	- Toepassen van reflectievaardigheden
	- Verwerken van feedback in eigen creaties
	*Metacognitieve kennis
	- Eigen artistieke mogelijkheden en voorkeuren
	Met inbegrip van context
	Met inbegrip van dimensies eindterm
	*Cognitieve dimensie
	Evalueren

▪ **Kunst en cultuur – artistieke expressie: relaties bouwen en samenwerken**

Uitgangspunt van dit onderdeel:

In de basisvorming zijn een aantal competenties in verband met verbeelding vormgeven in een artistiek product verworven. In de specifieke eindtermen artistieke expressie worden die competenties verdiept en verbreed. De competenties is: de leerling kan eigen talent en deskundigheid ten dienste stellen van het gemeenschappelijk artistiek doel of project.

*4.5.1	Doelzin
	De leerlingen zetten hun deskundigheid en hun artistieke talenten in voor een gemeenschappelijk doel of project.
	Met inbegrip van kennis
	*Feitenkennis
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel
	*Conceptuele kennis
	- Kunstvormspecifieke bouwstenen, technieken en materialen vermeld in de conceptuele kennis van het cesuurdoel *4.2.1
	*Procedurele kennis
	- Toepassen van methodes om hun deskundigheid en hun artistieke talenten en die van anderen af te stemmen op een gemeenschappelijk doel of project zoals oog hebben voor de talenten en eigenheid van anderen, meerwaarde halen uit complementariteit
	Met inbegrip van dimensies eindterm

*Cognitieve dimensie	Creëren
-----------------------------	---------

▪ Kunst en cultuur – artistieke expressie: presenteren

Uitgangspunt van dit onderdeel:

In de basisvorming zijn een aantal competenties in verband met verbeelding vormgeven in een artistiek product verworven. In de specifieke eindtermen artistieke expressie worden die competenties verdiept en verbreed. De competenties is: de leerling toont proces en/of product aan een publiek.

4.6.1*	Doelzin	
	De leerlingen presenteren hun artistieke creaties	
	Met inbegrip van kennis	
	*Conceptuele kennis	
	- Presentatietechnieken uit de gekozen en andere artistieke expressievormen	
	*Procedurele kennis	
	- Toepassen van methodes om artistieke creaties te presenteren in tijd en ruimte	
	Met inbegrip van dimensies eindterm	
*Cognitieve dimensie	Creëren	

4.6.2*	Doelzin	
	De leerlingen zetten presentatietechnieken in om hun artistiek werk te versterken.	
	Met inbegrip van kennis	
	*Feitenkennis	
	*Conceptuele kennis	
	- Presentatietechnieken eigen aan de kunsten	
	- Codes om zich te tonen zoals zich naar het publiek richten, eigen artistiek werk opstellen, geconcentreerd uitvoeren, appreciatie in ontvangst nemen	
	*Procedurele kennis	
	- Koppelen van eigen bedoeling aan vormgeving	
	- Toepassen van presentatietechnieken eigen aan de kunsten	
	- Toepassen van codes om zich te tonen zoals zich naar het publiek richten, eigen artistiek werk opstellen, geconcentreerd uitvoeren, appreciatie in ontvangst nemen	
	*Metacognitieve kennis	
Met inbegrip van context		
Met inbegrip van dimensies eindterm		
*Cognitieve dimensie	Creëren	

▪ Kunst en cultuur – toegepaste kunstbeschouwing

Uitgangspunt van dit onderdeel:

In de basisvorming zijn een aantal kenniselementen en vaardigheden in verband met kunstbeschouwing verworven. In de specifieke eindtermen verdiepen we die beschouwing en de analyse van materiële en immateriële kunstuitingen. Het doel is om leerlingen dieper inzicht te laten verwerven in kunst en hun kritische en creatieve denkvermogen verder te stimuleren. De leerlingen beperken zich tot de artistieke expressievorm eigen aan de studierichting. Dat gebeurt op twee manieren: (1) de leerlingen verbreden hun kennis van de kunstgeschiedenis en de bredere cultureel-historische context waarin kunst tot stand komt, via de uitbouw van een referentiekader. Ze leren methoden aan zoals visuele, auditieve en materiële analyse; (2) ze onderbouwen hun analyse over kunst, kunstuitingen en het concept schoonheid met theorieën en bestaande opvattingen en reflecteren hier kritisch over. Zo ontwikkelen de leerlingen een eigen, weloverwogen visie met betrekking tot kunst.

*4.8.1	Doelzin
---------------	----------------

De leerlingen analyseren kunstuitingen van eenzelfde artistieke expressievorm uit verschillende kunststromingen, periodes en samenlevingen.	
Met inbegrip van kennis	
*Feitenkennis	
- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel waaronder de zeven periodes van het courante westerse historische referentiekader	
*Conceptuele kennis	
- Bouwstenen, technieken en materialen van kunstuitingen - Kenmerkende kunsthistorische elementen zoals een schoonheidsideaal, het vakmanschap, het artistiek parcours, de economische waarde, de aandacht voor de vorm, de mate van weerspiegeling of vervreemding van de maatschappij, de stijlkenmerken, de rol van de opdrachtgever(s), de rol in beeldvorming, de rol in opinievorming, de betekenissen, de genderdimensie	
*Procedurele kennis	
- Hanteren van meerdere perspectieven (multiperspectiviteit) - Toepassen van analysemethoden zoals visuele, auditieve en materiële analyse	
Met inbegrip van context	
* Het cesuurdoel wordt gerealiseerd met een artistieke expressievorm eigen aan de studierichting.	
Met inbegrip van dimensies eindterm	
*Cognitieve dimensie	Analyseren

3.4. Set van ingedaalde doelen uit de beroepskwalificatie

Wat je moet kennen en kunnen om een beroep uit te oefenen is vastgelegd in een beroepskwalificatie (BK). Alle beroepskwalificaties kan je vinden op de webpagina van de Vlaamse Kwalificatiestructuur van Onderwijs Vlaanderen. Dit is de [link](#)

Voor de 2de graad zijn een aantal doelstellingen geselecteerd van één of meerdere beroepskwalificaties. De selectie komt uit een brede waaier aan beroepskwalificaties omdat leerlingen in deze graad nog van verschillende aspecten kunnen proeven. Het is pas in de 3de graad dat de specialisatie wordt doorgedreven en alle beschreven competenties van die specifieke beroepskwalificatie moeten worden behaald. Hieronder staan de doelstellingen die leerlingen op het einde van de 2de graad moeten behalen voor de opleiding van dit dossier.

▪ Uitvoerend danser

Omschrijving van deze beroepskwalificatie:

De uitvoerend danser voert choreografische werken uit (klassiek ballet, hedendaagse dans, ...) en houdt zich strikt aan de intenties van artistiek verantwoordelijken teneinde een productie aan een publiek te presenteren.

Deel 1 Onderbouwende specifieke competenties	
1.1	Werken in een teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures)
1.2	Kwaliteitsbewust handelen
1.3	Economisch en duurzaam handelen
1.4	Veilig, ergonomisch en hygiënisch handelen
Deel 2 Specifieke beroepsgerichte competenties	
Competenties eigen aan de studierichting	
2.1	De leerlingen plannen en bereiden de eigen werkzaamheden of activiteiten voor.
2.2	De leerlingen illustreren ontwikkelingen binnen de danssector met aandacht voor: verschillende choreografieën en dansstijlen uit het huidige werkveld.
2.3	De leerlingen scholen zich permanent bij met aandacht voor: verschillende choreografieën en dansstijlen uit het huidige werkveld.
2.4	De leerlingen overleggen over de voorbereiding en uitvoering van de opdracht met inbegrip van kennis van: planmatig werken.
2.5	De leerlingen gebruiken courante software.
2.6	De leerlingen werken met aandacht voor het lichaam, het welzijn en de veiligheid van zichzelf en anderen.
2.7	De leerlingen bereiden zich fysiek en mentaal voor op de repetities, de voorstellingen, de opnames, ... met inbegrip van kennis van: mentale methodieken; ademhalingstechnieken; voor- en nazorg van het lichaam.
2.8	De leerlingen beheersen elementaire memorisatie- en concentratietechnieken met aandacht voor: memoriseren van posities en bewegingen.
2.9	De leerlingen repeteren hun aandeel in een productie met aandacht voor: samenspel en teamwork; aanwijzingen over de interpretatie en technische uitvoering.
2.10	De leerlingen presenteren hun werk aan een publiek.
2.11	De leerlingen gaan gepast om met tijdsdruk en stress.
2.12	De leerlingen stellen een portfolio samen.

4. Bronnen en verwijzingen

- www.kwalificatiesencurriculum.be/opleidingen : website waarop je matrix kan raadplegen
- www.onderwijsdoelen.be : website met laatste versies van de eindtermen
- www.vlaamsekwalificatiestructuur.be/kwalificatiedatabank : website van de Vlaamse kwalificatiestructuur
- www.ovsg.be/leerplannen/secundair-onderwijs : OVSG-website met servicedocumenten, screencasts, opleidingen ...